

Το σύμπληγμα των αλιικών της Λάρνακας είναι ένας από τους δύο μοναδικούς υγροβιότοπους που διαθέτει η Κύπρος, οι οποίοι και παρουσιάζουν διεθνές ενδιαφέρον, λόγω της μεγάλης οικολογικής τους αξίας. Ο υγροβιότοπος αυτός περιλαμβάνει τις τέσσερις κυρίως λίμνες, την Αλιική, την Ορφανή, τη Σορό και τη μικρή λίμνη του αεροδρομίου, η οποία ήταν μέρος της Ορφανής, αλλά αποκόπηκε με την κατασκευή του δίαυλου του αεροδρομίου. Ο υγροβιότοπος περιλαμβάνει επίσης τις εκτεταμένες αλοφυτικές βιοκοινωνίες στις παρυφές των λιμνών, καθώς και το δάσος Τεκκέ στα δυτικά, και το δάσος στα ανατολικά της Αλιικής.

Οι λίμνες του συμπλέγματος επικοινωνούν μεταξύ τους και παρά το ότι είναι αλληλεξαρτώμενες, διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους από οικολογικής πλευράς. Μέχρι σχετικά πρόσφατους χρόνους οι λίμνες αυτές ήταν ενωμένες με την θάλασσα. Αυτό καταμαρτυρείται από τις άγκυρες που βρέθηκαν

στην Αλιική, που ανάγονται στην Ύστερη Εποχή του Χαλκού, και από πολλή κοχύλια που βρέθηκαν σε αρχαίους τάφους στη περιοχή του Τεκκέ, είδη που μόνο σε λιμνοθάλασσες μπορούσαν να ζήσουν.

Η αλιμυρότητα της μεγάλης λίμνης, της Αλιικής, είναι η πιο ψηλή από όλες τις λίμνες. Το μονοκύτταρο χλωροφύκος, η

Dunaniella salina, ένα μικροσκοπικό σκούρο

κόκκινο φύκος, αποτελεί τη βάση της τροφικής αλυσίδας της λίμνης. Με αυτή τρέφεται η μικρή, η γαρίδα της άλιμης, η *Artemia salina*, η γνωστή Αρτέμια. Η γαρίδα αυτή μπορεί να αντέχει σε μεγάλες διακυμάνσεις της αλιμυρότητας (από 15% μέχρι 280‰), αλλά αφθονεί συνήθως, όταν η αλιμυρότητα είναι γύρω στα 100 ‰, δηλαδή

2.5 φορές την αλιμυρότητα της θάλασσας.

Ένα είδος, συγγενικό της Αρτέμιας, η

Branchinella spinosa, ζει στις άλιμες λίμνες

της περιοχής, που είναι λιγότερες

αλιμυρές, όπως και στην αλιική του

Ακρωτηρίου. Η Αρτέμια, όπως και η

Branchinella, όταν το νερό των

λιμνών αρχίζει να μειώνεται, (αρχές

καλοκαιριού), και όταν η αλιμυ-

ρότητα ξεπεράσει ένα ορισμένο

σημείο, γεννούν γονιμοποιη-

μένες κύστες (αυγά) με σκληρό

κέλυφος. Μέχρι τότε οι γαρίδες

Tadorna tadorna

νερό με τις επόμενες βροχές. Η πιο ευνοϊκή αλιμυρότητα για εκκόλαψη των κυστών της Αρτέμιας είναι γύρω στα 25‰. Οι γαρίδες αυτές αποτελούν την κύρια τροφή των φλαμίγκο και άλιλων πουλιών στις αλιικές.

Αν οι κύστες της Αρτέμιας δεν εκκολλήθουν, λόγω καιρικών συνθηκών, για να τραφούν οι μικρές γαρίδες με τα μονοκύτταρα φύκη, τότε αυτά μπορεί να αυξηθούν σε τέτοιο βαθμό που να χρωματίσουν την Αλιική κόκκινη. Επίσης, αν δεν εκκολλήθουν οι κύστες της Αρτέμιας μια χρονιά, αυτό σημαίνει ότι τα φλαμίγκο δεν θα βρουν τροφή και θα συνεχίσουν το ταξίδι τους ή προς την Αλιική του Ακρωτηρίου ή θα προχωρήσουν νότια προς την Αφρική για να διαχειμάσουν. Συνήθως ο αριθμός των φλαμίγκο που διαχειμάζουν στις αλιικές της Λάρνακας είναι γύρω στα 1,000-2,000, σε εξαιρετικές χρονιές φτάνουν τις 5-7,000.

Οι άλιμες λίμνες της Λάρνακας είναι λιγότερο αλιμυρές από την Αλιική και οικολογικά μοιάζουν περισσότερο με την Αλιική Ακρωτηρίου. Οι λίμνες όμως αλληλοσχετίζονται και αλληλεξαρτώνται σε κάποιο βαθμό, γιατί υπάρχει μια μικρή αλλά σημαντική διοχέτευση νερού από την Ορφανή και τη Λίμνη Αεροδρομίου προς την Αλιική. Το υφάλιμο νερό βοηθά στο να αρχίσει η εκκόλαψη της Αρτέμιας στην Αλιική, γιατί μειώνει την αλιμυρότητά της. Σε περίπτωση πολυομβρίας, όταν η αλιμυρότητα της Αλιικής είναι χαμηλή, και τα δύο είδη γαρίδας πολλαπλασιάζονται σε αυτή.

Οι διακυμάνσεις της αλιμυρότητας του νερού είναι αναγκαίες για τους βιολογικούς μηχανισμούς αναπαραγωγής και επιβίωσης της Αρτέμιας. Η εισροή αρκετού

γεννούν προνύμφες (ναύηλιους), αντί αυγά. Οι κύστες, που γεννιούνται όταν ψηλώσει η αλιμυρότητα του νερού, μπορούν να επιβιώσουν, κάτω από αντίξοες συνθήκες (μέσα στο άλιμα και σε πολύ ψηλές θερμοκρασίες), για μερικά χρόνια, χωρίς να εκκολλήθουν. Οι κύστες αυτές θα εκκολλήθουν μόνον όταν οι συνθήκες είναι κατάλληλες, όταν δηλαδή η λίμνη γεμίσει πάλι με

Νεαρά Φλαμίγκο (γκρίζα)

γνωστός κυρίως για τα υδρόβια πουλιά του. Πολλά διαχειμάζουν εδώ, όπως τα φλαμίγκο (*Phoenicopterus ruber*), διάφορα είδη αγριόπαπιας (*Tadorna tadorna*, *Anas crecca*, *Anas querquedula*), καθώς και γλάροι (*Larus ridibundus* κ.ά.). Πολλά άλιμα πουλιά, επίσης, σταματούν στις λίμνες κατά την ανοιξιάτικη μετανάστευσή τους, όπως διάφορα είδη νεραλιίδια (waders). Άλλα είδη γεννούν και αναπαράγονται στη περιοχή.

Οι αλοφυτικές βιοκοινωνίες που καταλαμβάνουν εκτεταμένες επίπεδες εκτάσεις (salt flats) νότια και ανατολικά των λιμνών, είναι επίσης οικολογικά σημαντικοί βιότοποι. Πολλά είδη αλοφυτών, τα γνωστά αλιμυρίδια, *Salicornia* spp, *Suaeda fruticosa* κ.ά., είναι χαρακτηριστικά της περιοχής γύρω από τις λίμνες και της περιοχής μεταξύ των λιμνών και της θάλασσας.

Στο δάσος του Τεκκέ, αλλά και σε ορισμένα άλλα σημεία γύρω από τις λίμνες, αφθονούν πολλά είδη ορχιδέων. Εδώ απαντώνται η *Orchis italica*, η *Orchis coriophora*, η *Spiranthes spiralis* και διάφορα είδη μελισσάκια του γένους *Ophrys* (*Ophrys umbilicata*, *O. flavomarginata*, *O. apifera*, *O. lutea*, *O. fusca*) κ.ά.

Αλόφυτα Haloreplis amplexicaulis

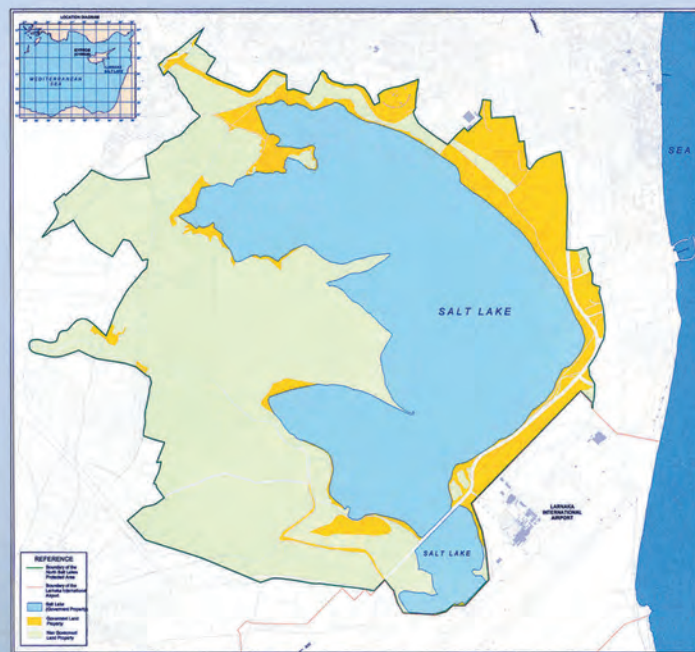

Επίσης στην περιοχή του Τεκκέ, όπως και στη γύρω περιοχή, απαντάται μια μεγάλη ποικιλία από άηλη είδη φυτών. Διάφορα είδη πεταλούδων και άηλων εντόμων βασίζονται στα φυτά αυτά για την επιβίωσή τους. Δύο είδη μικρής πεταλούδας, η *Zizeria knysa karsandra* και η *Chilades galba* απαντώνται εδώ σε μεγάλους αριθμούς, από την άνοιξη μέχρι αργά το φθινόπωρο. Πολλές λιβελλούλλες (αεροπλανάκια) επίσης αφθονούν στις περιοχές του Τεκκέ και στις περιοχές με αθαυτικές βιοκοινωνίες, γύρω από τις λίμνες.

Το 1997 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το Πρόγραμμα Προστασίας και Διαχείρισης των Αηικών

Λάρνακας. Στόχοι του Προγράμματος είναι η προστασία και διατήρηση του οικοσυστήματος των αηικών, η προστασία της περιοχής από κάθε μορφή ρύπανσης και υποβάθμισης και η ρεθιογισμένη χρήση του χώρου, για σκοπούς περιβαλλοντικά ήπιων μορφών αναψυχής και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Orchis italica

Prepared by Lands and Surveys Department, Cyprus (Cyprus)
June 2001, February 2004

SCALE 1:10000

Η Κύπρος, το 2001, επικύρωσε την Σύμβαση RAMSAR, τη Σύμβαση για την Προστασία των Υγροβιότοπων και η Αηική Λάρνακας έχει περιληφθεί στον Κατάλογο RAMSAR, ως ο 1081ος υγροβιότοπος διεθνούς σημασίας. Σκοπός της Σύμβασης είναι η διατήρηση και η ορθολογική χρήση των υγροβιότοπων, αναγνωρίζοντάς τους σαν οικοσυστήματα, που είναι σημαντικά για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Το κείμενο ετοίμασε
η Μυρούλα Χατζηχριστοφόρου

Φωτογραφίες © Ανδρέας Δημητρόπουλος

Γ.Τ.Π. 332/2010-1.000
Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Εκτύπωση: Τυπογραφείο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Τυπώθηκε σε οικολογικό χαρτί

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Οι αλυκές της Λάρνακας

Αυγά Αρτέμιας στις όχθες της Αηικής